Jüdische Pester Zeitung.

דיזעם בלאטט ערשיינט
ד י מאל וואכענטליך
רעדאקציע: מיסיאנער אונגארן
אונד קראטציע
פיר אפטעדרייס-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אפטר. וויע.
האלביעהריג 4 גולדען אפטר. וויע.
פיר־טעלייעהריג 2 גולדען אפטר. וויע.

פיר־ם אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדי — קר. אפטר. וויע.
האלביעהריג 4 גולדי 50 קר. אפטר. וויע.
פיר־טעלייעהריג 2 גולדי 25 קר. אפטר. וויע.

אויך דיזעס צייטונג קאן מען
יעדען טאג
אפטעניעהרען,
אונד דער פרענומעראנדא־עקספעדי־
צעניצע פון דעם פעסטאנער רעפ
עראטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פ ע ס ט,
ווייטצנער בולוואר נומ׳ 29,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראנ־.
אפטן בלאטער צו זענדען בעליעבט.

יידישע
פעסטער צייטונג

בודאפעסט, פרייטאג ב אייר ה׳תרמ״ה. — זיבצעהנטער יאהרגאנג Nr. 44 — Budapest, 17. Arpil 1885

וויא מאן „רישועלען מארדע" מאכט

אים שאלגא טאריאן באמעם אונ אפלונגדע מישפהילונג צו:

איינער נאכן בעזונדערען גנאדע נאטעם פערדאנקען זיין עם, דאם אינזעריע עמיגדע לעפע־ טרן גיכט צום שיפלאטצע אינעם „רישועלען מארדעם" נעמאכט וואירדע. דער נאכצע הינצו נאטשינציג אפפאראט יאר נאמהר אפרהאנדען, אין ביא אינעם זיכען דינגענדעם בריפטעמאר־ בען, אין אנטפעמישער לאפלאן, פסח, אינד אן באיהילפליכען דעם לאטהאלישען גיסטליכען מאר־ געלטע אין אר נגסט. דאם עם טראטצדעם צו אינעם „רישועלען מארדע" גיכט נעראטעמן אינט איטשלעפלוך דאם פערדינסט דעם וואהי־ רען מאכטעם, דאם דיא נידערטראכט דעם העפטערם אם פרינסטעקרויץ גיכט אינגרעמן „אללטאג דאך הארען וא דיא נעפטעטער וידישער קינמאן נאמהאפטער ר ר י ש ב א ק הארט וינ יא־ רען שאן דיא צו זינעם גפבראכט נאטהיגע מיטר פאן דעם הינזוגען האטהאלישען גיסטליכען, אם לעפטעטן פסח טאגע אלם דיא מאנר דעם הערדען הרישבאה, וינא נעיראנלוך אים דיא מילד עישיטן פאנד וא אים האפע דען לאטהאלישען פאלאן, דער אירד דיא בישטערטטען פאהרישע פאפ מאכטע, דאם אין ביא אינעם זיכען דינגענדעם עם „רישועלען מארדע" אין אלטען אינד נייען טעפטאמענט נאך אין ביא ז י ש ב א ק אפר זיך האטהאלישע אינ־ טאגן אינד פון שיעקרלינגן מעפטער אינד פאן דען מארדינרגען בלינגן דעם שאכטערם פאן נעמעפ־לפשעפ אינד פאן אלל דען עכטעפע־ לינגן אינגעלהיטען, דיא ב־יא דער „רישועלען אנטפעלהיטען, דיא ב־יא ז י ש ב א ק אפר זיך האטהאל־ נעהמען זאלען, שפאלטענלאנג בעריכטפ פערפא־ פפטפטפ, וינען „מארא אללאם" נאנען נעניינ אי־סקיפפ אינער דען „רישועלען מארד" אן וואהע־ בעק צו נעכפען וא־אפטע, אינר וינען דער „עפפ־ אינגאריפפ נ־עניבפאפע" דאם בראפט דעם הארב־ פערי־קפטן אי־אן שיפאי אן פערפכריפ בעריכט אפ־ ע־יי־א אפנען אינען האפטערפ־בענדען בעריכט אינער דיא אבפהרפאכטפ אינעם מאהרישען דרינ טעמאכבעפנם דורך דען „רישפען טעפפפלרינער אן בעללים צו פערא־פפפנטלינען אם שפאנדע יא־, לירפער אנפלאנגען אן „עללפען נ ו ב פ א ״ ר א ״ נ צ י נ ע פ ״ ו א ה ד ר פ ם ״ ו א ר פ א ״ ינען עניללי־ „מארא־ אא" דאם בראפט נעיא א נ א ר ״ פ דא־אר נ־פפ צירקקפעפטרפם אוב, דען דא־פפאלמארד אם הארש־באואר עבענאללפ, אלם ר־פיעללען מארד צו בעציכנע, „אם האפפען עריפפ דיעוע בראפטער נעפראן, „ינען אין זאלבער פאלל זיך ער־אינענע האפטפ, „א „ור אין פ־יהער בעפ־כנעפטען?

עם זינר דאם „הארללך שרעללבע, פאפפפ אינערפאללפע עישפאנדע, „ינ ינען „אבפען אוב אין נבפ ינען ינ־ינגער אלם אן? אפטען דיא שי־ עללבע בראפאלאע אי־פנעפ־בפ: דיא אנפ־ פעפפישפען בראפטער האבען אינבראלל דיא אנ־ קלאנע אי־פנענ־פפפן אינר דירך בעריפטפ, „א פפללפ־מפנפ אינר דינען שפראפטפען, דאפ פאלך בין אי־פפ אי־פעפטפפ נפנינן דיא „ינען נע־ העפטפ ערפנפאללפ אבער ואינגן דיעוע הללנען הארר, דאפ יא דען בארען צי אינפער ניינן אנ־ קלאנען פפרבעי־פטפ.

עם אינ „הר, דאנפ דער נגאדע נאפפטפ, אינ בין דינפפ דער פפיפנבפעפפפיפ נינפ נע־ לינגן, מינפפען „ור אבער ניכפ פירבפן, דאפ אי־, נען אינעם פאנעם דיא פי־קעפפפאפ דענאך נע־ בינגע, אינר „ור פאר אינעם „ורפאפפן נים פאר־ בעריפטפען אינר מים אללען נאפפרינן מפפפפלן אי־פנפפפאפפפטפן. „רישועלען מארד־ שפפינן

וועדען? וואם דאנן? פראנען „ור־. „ור נעבען צי־, דאם דיא אנפ־פ־פינו לעבען מינפען „ור נעבען צי־, דאם אי־ר נעפענפאי־נפער־דאפט אי־פ־ שלעפלך אי־ם העפנצאי־ינען, הינע, נייערי־ טראפט נעפי־נפרפ, פערלי־פרינג, נעי־אלטאפפי־ קיפ, אינפעי־שלי־ק, פאלפינג אינר אינפפינ־ פאנדפאפטען בערי־פט, „ור נעבען עפרלך צי־, דאם אין „רישועלער מאנד" פיר וא דאם פי־פבפאר־ פע אינר אינפראי־נפפפע נעפאפט אינ־ מין נאפט! „ור „אללען וא אי־ר העבען, „ינען אבער צינפנעבען „ור־, דאם אנפ־פפ־פפפ פפפנפבען אי־ם אינזעריע עבענפ. „רישועלע מארדע" מאכען, דאפן וינר „ור־ וא אין דעם „אפפפע פי־פלרפפפער בערי־פפינ אינזעריפפ העפנפם גיכט יבפר. „ור אבער נעפי־נרפט אפ אין זאלבפם אינגלוכ צי פערפינדעפן גיכפם מאן פי־נפ עפער דאי־ר צ „יראפפן, דאם עם הפי־נבפעפם. „ור וא־פפ יאל לען „ור־ עם אינם עפרלארען, דאם פאלי־יא, בפ, האדרען אינר פינעריפינ דעופע פי־פלרפן פי־־ בען, הינפי אינזעריפ. דאם בי־־פפפלאלפ „ור־פלן אינר נאפפ הפפפפן נפנען דיא „ור־פפ נאפפפאן נלי־ נילפפי הינפעפפפן אינר דען נעפאפרילבפן, אי־ם „ור אינר פ־פינפעריפינ אי־פנפפפינדען באנדען גיכפ דען וינע פערפי־עפפן. ט. פ א ב א ל פ פ פ.

דאם קינד דעם מיניסטער־אויסגעפען.

וינפי מאן „ור־ אי־ר אי־ן „ינפפאפפפפינפפי־

עם אינפ נאי נאי גיכפ דאנפע דער. דאם אינזער פאפנזער אי־ דאם הינפפנפפינר אי־ נאינזעדם מינפפפען־פראי־נפפפן, נאי „ור־בער אינר שאן אי־פ נעפפפאפפפפ צי דען דאפפען דערפינן אם אבער־ הינפ פפינפ, דאפפ אי־ר הינפינ דער אי־ם אבער־ טפאפיל אינר הינפינ, פאפפפ אי־ר פי־פפפפ־ פפפפ, אינפפפפפפי־ פאללפפפפ אינר פפפפפפפ־ פפפפפפפפ נפנינן, נאי „ור־בער אינר שאן אי־פ נעפפפאפ

אהרן אדלער ליעט ער זאָאַרט: דען דאָמאלינען פֿארשטעהער, דען נעלעהרטען אונד מיטערניל-מינען מענדל לעמבערנער צו זיך בערוּפֿן, אלס דיעזער ערשינן, מהיילטע איהם דער פֿראָממע ראבבי מיט, דאם דרייא יידישע זאַדאָאטען דעם אנדערן טאָגעס הינגעריכטעט ווערדען זאָללטען, וך אבער דיא נגאדע ערבעטען, פֿאַר איהרעם מאָדע מיט דעם וועלטבעריהמטען ראבבי שפֿרע-כען צו דירפֿן. דאם פֿערגעהן דער 3 קריעגער בעשאָאנד דאָרין, דאם זיא זיך, אוס דיא קנות לעזטע צו הארצן, אבער דיא דאָגי האָטטען שיפֿען לאָס-סען, אינד נין דער שפּיאָאָטש פֿערדאָכטע, וואָרדען, מעגדל נאָהם עם אפֿפֿעוויללען אויף זיך, אין פֿערטרעטונג זינעם טהייערן ראבבי דיא פֿערדאָר-טהילטען אים לאָגער אויפֿצוהבען, וועגן איך דיא ריזיג מיט לעבענסגעפֿאָהר פֿערבונדען ווארי, פֿר קאָם גלוקלך אים הויפֿטקוארטיר פֿע אן, בעווטבע דיא דעלקוועטען אים נעפֿאָנגענסטע, וא איך 3 כריסטליכע וואָלפֿאָטען דעם מאָדע ענטגעגען וואָלטן, זאָפֿאָרט פֿראָט פֿר זיך איגע אידיגען בים פֿרע-הערצאָג קארל אינד קניפֿאָללינ שפֿאָר פֿר פֿאָל-נעגדע בישטע אוים: „קאָן האָהיט. הערר אָבער קאָמאָנדאנט! מארגען 12 אוהר בעגינגט דיא ענט-שיידענדע שראָבט. זעכס מענשענלעבען שמאָב-טען אוס קערקער. הער לעפֿטטען שטענדע האָדענדע. אך בישט אוס נאָדע פֿר דיעזען, אינד דער אלמאָבטיג הערר דעם קריעגעס, דער גלייבעם מיט גלייבעם פֿערגילט, (מדה בנגד מדה) ווירד דען מארגיגען זיעג אן אוהרע פֿאָהרגען העפֿטען אינד טויזענדען פֿאָן מענשען דאם לעבען ערהאלטען.“ גיכט וועגג שטוגטע זיינע קאָ. האָהיט, דאם דער זוידע מענגר לעפֿטבערגער פֿר זעכס מענשען אינד גיכט בלאָם פֿר דיא הרייא גלויבענסגענאָסטען פֿלעהטע. „עם זיא אהנען אוהרע בישטע גע-וואהרט, זיעלבע אך אויף עהרווירדיגן נעווישם אבגעשלאגען האָטטען, וועגן זיא גיר פֿר אוהרע גלויבענסגענאָסטען אוס גגאדע גערבעטען האָטטען.“ אם אנדערן טאגע שרוג ערגיהרצאג קארל אינגען גלאָנצענדען זיעג איבער נאָאָלאָאן דאָאָ.

פֿערלאָזונג

דער אינגארישען פֿרעמדען-לאָזע.

בייא דער אם 15-טען אפּריל (הויטע) אַראָנגאָמענען צוי-הונג דיעזער לאָזע וואָורדען פֿאָלגענדע סטרוען נעווּגען:
1911 1910 1833 1797 1652 1641 1439 756 497 456 213
3992 3757 3639 3187 3104 2917 2587 2429 2091 1946
5408 5315 5140 5000 4858 4840 4812 4635
5442 5700, — פֿאָן דיעזען פֿיעל דער הויפֿטטרעפֿפֿער מיט 100000 גולד אויף ב4842 נו׳ 12, דער 2-טע טרעפֿפֿער מיט 16000 גולד אויף ב4858 נו׳ 35, אינד דער 3-טע מיט 5000 גולד אויף ב 1439 נו׳ 26; פֿרייער נעווּנען: יע 1000 גול׳ ב 1439 נו׳ 23, ב 3639 נו׳ 23, ב 3104 נו׳ 18 אינד ב 3107 נו׳ 28. יע 500 פֿל׳: ב 756 נו׳ 15, ב 1833 נו׳ 27, ב 1797 נו׳ 32, ב 1797 נו׳ 27, ב 1910 נו׳ 7, 9 אינד 21, ב 3104 נו׳ 50, ב 3187 נו׳ 50, ב 3639 נו׳ 3, ב 4842 נו׳ 9 אינד 34, ב 5408 נו׳ 22, 23, 38 אינד 43, ב 5442 נו׳ 18 אינד 43.

אוף אללע איבריגען פֿערלאָזטען סטרוען ענטפֿאלם דער נעדיגנטפֿע נעווּנען פֿאָן יע 144 גולד.

בריעפֿע דער רעדאקציאָן.

הערן ד׳ ס. ע. מעמעשוואר. צוויישען דעם נאמען דער שפּאָרט כ א ר ט ה ו ם אינד דעם העבראָאישען ח ר ט ו ם ב׳ם בעשטעהט, לויט אונזיכט דעם פֿראָפֿעסאָר ד׳ר נ א ל ד צ י ע ה ע ר, ק י י ן צוזאמענאנאג. דער נאמע דער שפּאָרט אוט נאָלויך אראבוש אינד בעדייטעט: ב י י ן, וואהרענד דאם העבראָאישע חיטומס. חתם (אייג-נאבען, קיינטגען מיט נ׳ספֿעל שרייבען) צום שוויש האם. דא פֿיעל מיר אבער אין, דאם נאך דיעזער עקלארונג עדסט עגטע אין עפֿפֿעקטיוו נאָטיג ווערדען. ב ט י מ׳ (עצמות) מיטם. נאך תנחומא איט אלוף חתמים ג י כ ט העבראָאיש אינד שפּאָמטע אויך ניכט פֿאָן חתם, אונדערען איט מיט דעם אראבישען כאָרמאם (בין, עלפֿאָג-מענצאָן) אידענטיש. דיא אללגעמיין אילכיע אינבריעגע צוזג דעם וואָרטעם חתומים אלם שריפֿטגעלעהרטען איוט אין דיעזעם פֿאלע נאָטוירלך אויך ניכט שוי׳כהאלטען זאָג. דערן (מיטטע מיט: מאָדענגעשוואָדער (ששואלין בשימי מיום) אינבריעפֿצטע וועדרען. דיא שפּאָדט כארטהום איוט אינבריעגעם ניכט אלם, זיא וואהרדע עיפֿט פֿאר 60 יאהרען עגענדרעם אונד עריהעלט אויהרען נאמען. נאך דער אנזיכט דעם הר׳ נאָלהצידקע, פֿאן דער פֿאָרם וועלכע דער צו-אמפֿענפֿלוסם דעם וויסען שפּאָדט אנגעמפֿט. דער צוויאָמפֿענפֿלוסם גלויבט נאמלך אינעם נעבאָגענעם עלעפֿאנטענצאָן (כאר-מאם). — הערצליכען גרום.

פֿרענומעראציאָנס-אייַלאָדונג.

וויר עריוכען אונטעיג נעהרטען פֿרענומעראנאנט, דערען פֿרענומעראציאָנס-טערמין אם 15-טען אפּריל צו עדנדע גענאָגנגען (וואס נאָטיג די י ם ל י ך אויף אידער „אדרעסס-שליישע“ אנגעשריעבען איוט), אידער פֿ ר ע נ ו מ ע ר א צ י אן נ י נ ס ט צו ע ר נ י ע ר ן. דאמיט דיא וויי-טערע פֿרענומעראנדען דער בלאָמטער קיינע שפּאָרטוג עליידיגט.

אינד בישטען וויר דיא אדרעסטע דיישלך וויא פֿאלגט אנצוגעבען:

יידישע פֿעסטער צייטונג

וויאָטצנער בולוואר נוממער 29.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נעשעפֿטסבערוכט.

פֿעסטער-פֿרוכט.

נעשטרוגדע-נעשעפֿטס, וווי׳צען וואר פֿאָלגענדעם פֿיעל צו מארקטע נעקאָמען דער פֿעסטקאָר וואר נוט. 35000 מעטר-צענטנער וואָורדען פֿעקוופֿט.

וו י י צ ע ן : מהיים- 1700 מעטער, 78 קילא 9,75 גולדען. 1500 מעטרצעט, 79 קילא 9,75 גולדען. 1700 מעטער-צענטנער 77,5 קילאָגראָם 9,60 גולדען. — 400 מעטער-צענטנער 76 קילאָגראָם 9,60 גולדען. — 500 מעטער-צענטנער 78,5 קילא. 9,65 גולדען. — — וויי׳סענבורגער 3000 מעטרצענט, 76 קילא 9,57½ גולדען. פֿעסטערבאָדען 500 מעטרצאָט, 77 קילא 9,20 גולדען. — באשקיר 4000 מעטרצי, 71 קילא 8,80 גולדען. — (אללעס פֿר 3 מאָנאָט).

קוקורוץ נייע 6.25—6.30 גול. אלטע, — גול.

האָפֿער, 7,32½—7,40 גולדען.

פֿרעסבורגער שראָבט-פֿעהמארקט. דער אויפֿ מריעב אויף דעם פֿרעסבורגער פֿיעהמארקט אם 13-טען ד. מ. בעטרוג 1519 שטיק. דאָאָן וואָרען 1182 אינגאָרישען, — אָאָלנישע אינד 337 דיישטע. דיא פֿריייץ וואָרען: אינגאָרישע 53 — 63, גול. אָאָלנישע —.— גולד. אונד דיישטע 56 —.64, גולדען. (אללעס פֿר 100 קילא).

וויי׳צענשראָבט-פֿעהמארקט.

דער אויפֿטריעב אויף דעם וויי׳צענער שראָבט-פֿעהמארקט אם 13-טען ד. מ. בעטרוג 2234 שטיק. דאָאָן וואָרען: 855 אינגאָרישע, 643 אָאָלנישע אונד 763 דיישטע. דיא פֿריייץ שטאָלטען זיך פֿר 100 קילאָגראָמם: אינגאָרישע אָאָלנישע 52 — 63. גולד. אָאָלנישע 52 — 60 גולד. אונד דיישטע 52 — 63. גולד.

פֿרעסבורגער וואָרענבערי: מאָקס אָאָראָאָש.

קאָנקורז.

אן דער הויפֿטען אָרטה. אויפֿ. 6. קלאָאָסיגען אָאָלקשולע אויפֿ אָאָלנע אייַנעם שטעלע בעפֿאָללטע דיא שטעללע אייַנעם רעלי׳אָנאָלפֿרופֿעסם וואָאָנט גע׳וואָרדען, דיא עיינטיעללע לייר, לאָנגסטענס אבער בין 1. סעפֿטעמבער ל. י. צי בעווטבען. אינד מיט אייַנעם יאהרבוגדאָטט פֿאָן 400—500 פֿל. פֿרבונ-דען אויט. דיפֿלאָמאָנטען, טי׳כטיגע העבראָאיי, דיא אין גרינדליכען אונטערריכט אין נמדא צו עי-טהיילען בעפֿאהגט זינד אינד דיא נאָטהיגע אללע נעמויגע בילדונג בעווטבען, וואללען אידע אללע אינטערוואָרטען נעווּבע בין 1. מאי ל. י. אן דאם נעפֿערטיגטע פֿראָוידים אינזענדען. נעפֿיפֿטע לעפֿ-ער, דיא איך דער אונגארישען שפּראָבע מאכטיג זינד, ווערדען בעפֿאָרצוגט.

וויי׳ערבא, (נ׳יטראָער קאָם.) 9. אפּריל 1885.

דאם פֿראָוידים דעם אויט. שולשטוהלעפֿ

סאמועל מאגיאר. 3—2

קאָנקורז.

נעפֿעהטעער זיבט פֿר דען אונטערריבט וויי׳צער קינאבען אינד פֿר אין קלייגעם מאדטען פֿאָם 1. מאי אן אינען נעפֿיפֿטען לעהרער בין צור דרייטטען גימנאזיאלקלאָסע, וועלבער איך אין תנ״ך וריטי׳ אונטערריבט צו לייסטען פֿעהמאָ. בויא אי-גען אהרענגראָאָט פֿאָן 180 גולדען נעבסט נאָטיגער פֿעהפֿלעגונג. רעפֿלעקטיי׳רענדע מאנגן אי׳רדע בע-פֿאהגונגם אינד רעלי׳גיוסאָאָס-צייגנוסס בין 25. דיעזעם אי׳נזענדען.

וויי׳דאָאָא, (ל. פֿ. הוידאָמאָט) 5. אפּריל 1885.

ס י מ א ן ל ע ג י מ א ן.

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest, ; 1885. Druck von Sam. Márkus. Grosse-Krotengasse Nr. 23.

פֿרוכט- אונד מעדל-פֿרייי-טאבעללע.

וויי׳צען	קוואליטעט פֿר 100 קילאָגראָם	פֿר העקטאָל.	פֿרי׳בטע	קוואליטעט פֿר 100 קילאָגראָם	פֿר העקטאָל.
נאָרד-אונגארישער	8,60—8,70	75	קאָרן אלטע	7,40—7,70	72—70
„	8,75—8,80	76	נייעס פֿוטטער	7,15— 6,90	60
„	8,85—8,90	77	מאָהר	7,30— 8,25	62
„	8,90— 9,—	78	האָפֿער	7,10— 7,40	41
„	9,05— 9,10	79	מוהוויזן באָאָטער נייי	6,25— 6,30	75
„	9,15— 9,20	80	העטטע אנדערע	6,15— 6,20	73
„	—.— —.—	81	מוהזע	6,25— 5,80	—
„	—.— —.—				
פֿעסטער-באָדען	8,75— 8,80	75	וויי׳צען	פֿר העקטאָל	9,40
„	8,85— 9,05	76	„ פֿיי׳ן-אָאָר	„	9,38
„	9,— 9,15	77	„ מי׳טטל-אָאָר	„	—.—
„	9,10— 9,25	78	סוטורוויץ	„	6,37
„	9,20— 9,35	79	נעיסטטן	„	—.—
„	9,40— 9,45	80	האָפֿער	„	7,40
„	—.— —.—	81	„	„	—.—
וויי׳סענבורגער	8,75— 8,80	75	העטטע	„	—.—
„	8,85— 9,05	76			
„	9,— 9,15	77			
„	9,10— 9,25	78			
„	9,30— 9,35	79			
„	9,40— 9,45	80			
„	—.— —.—	81			
ט ר י פֿ ס	8,85— 9,—	75			
„	8,95— 9,15	76			
„	9,15— 9,25	77			
„	9,90— 9,35	78			
„	9,30— 9,45	79			
„	9,40— 9,55	80			
„	—.— —.—	81			

זאָמ מעהל

דער זאָמ	נומער	0
צו 100	„	1
קילאָגראָם	„	2
	„	3
	„	4
מיט זאָמ	„	5
פֿיי׳אבאָן	„	6
	„	7
	„	8
	„	8½

	18	20
	17	60
	17	—
	16	—
	15	—
	14	—
	13	20
	12	20
	11	20
	10	20

שפּיריטוס אלטע מעפֿאָרע פֿרעמדע 28 50
„ נייע „ 27 75
„ קאָאָאָאָלע 26 75

מוהז-טאבעללע פֿאָם 14. אפּריל

נ ע ל ד ס ו ר ט	kr.	g.
וועכסל-אָאָאָ		100
וויענאָאָ	83	5
בעסטיי׳ר-אונגארישע 8 גולדען		
דעטטע		
שעק	92	9
וויענער וועכסל-אָאָאָ	55	61
בוקארעסטער „	28	20
מאָסקוי׳ער „	20	1
פֿאָאָיסער וועכסל		

ל א ו ז		
1854-ער לאָז צו 4 פֿראָצענט, שטאָאָטס-לאָז		127
1860-ער „ 100 גולדען		138
דרייסיג „		139
1864-ער לאָז צו 100 גולדען		170
דרייסיג „		170
אונגארישע סטיי׳פֿענס-לאָז צו 100 גולדען		117
סטיי׳פֿענס-לאָז		117
קאָסע רוטענישע		43
סי׳רבען-לאָז		20
קי׳רכען-לאָז		177
טי׳רקען-לאָז		43
קאָאָאָסע אונגארישע סטאָאָטס-לאָז		114
אונגארישע קי׳רכען-לאָז		18
קי׳רכען-לאָז צו 10 גולדען		10
קי׳רכען-לאָז		18
אָאָאָסע-לאָז		44
טי׳רקען-לאָז		39
טי׳רקען-לאָז		18
טי׳רקען-לאָז		53
טי׳רקען-לאָז		52
טי׳רקען-לאָז		49

ל א ו ז		
פֿאָאָיסטאָאָ-לאָז צו 10 גולדען		24
פֿרעסבורגער לאָז		131
דעבע		68
וואלדשטיין-לאָז		29
וויי׳סענשטיין		87
וויי׳סענלאָז		123
אָאָאָסע-לאָז		
פֿרעסבורגער פֿיי׳פֿענס-לאָז		32

וויי׳ערא פֿאָיי׳ץ		
אונגארישע פֿאָרטי׳ען-אָאָאָ		93
דעבע צו 5%		
אונגארישע פֿאָרטי׳ען-לאָז		103
אונגארישע פֿאָרטי׳ען-לאָז		88
אונגארישע טיי׳סענשטיין-לאָז		101
פֿרעסבורגער פֿאָאָאָסע		100
דעבענבורגער		101
נאָאָאָסע		102
קאָאָאָסע		106
קאָאָאָסע אונד פֿאָרטי׳ען		102
אונגארישע אונטערפֿאָאָ-אָאָאָ		147
פֿרעסבורגער אונטערפֿאָאָ-אָאָאָ		97
פֿאָאָיסטאָאָ-לאָז		
קרעדיט צו 5% פֿרעסבורג		101
דער אונגארישען פֿאָאָיסטאָאָ-אָאָאָ		
5% פֿרעסבורג		95
קרעדיט 5% פֿרעסבורג		102
דער אונגארישען אללגעמיינען		99
נאָאָאָסע-לאָז		95

הערצאלונגען ווילט בידאעזטסט צאטט צאלל-
צאלל'ן איינגעפונדען האט דיאי בעמערקשט 16
פרעמדע שפראכען איהר איז איינאריש ליטעראַ-
טור פערדאכט איהם דיא שאנסטען פערלוסט אים
דען שאנישען, שיעריגשטען אונד אנשוין ליטע-
ראטורען. דיא עד מיסטעריאאפט אינם אוננאריש
אינטערעסאנט, עד שפראך שטעטס מיט בעזואנדע-
רונג צאן דען ש ט א נ ש ען דיכטערן,
„נור דיא צאללסטע פרייהיט" איינטרעט עד אינ-
מאר. „אונגטע דען נימס וויכטער (דאדי
וואר איך אים העראאשטן בעזואנדערט) צו צאל-
בער העראוסגעבען עונטצאוכען האבען אינד
דיא צאללרע בעמסטען מיסטרוי אונד פרייהיט
דעסטען עונטצאללטנע זיכערהיט אין דען וויר טרע-
טען." יינען יממאנד, זא פרידעריכא אין דיא
רייהע דער בעמסטען מיסטרי אמת העלפט נע-
טטעלפט צו ווערדען.

* (א ן ג ה א נ ג א ב ר ע ג-
ל א נ ד.) וויס אינגאן יאהרען לעבט אין צאי-
אין אפריאנישע שיך (האהער גיסטליכער) נא-
מעגס דשעממאל עדדין, אלם נאפלך דיא עגגלאנ-
דער אים יאהרע 1881 ש י ר א ל דען גרויזע,
גען עמיר צאן אפריאנישאן צאם טרייאנע שטיר-
עצען אינד אן דעסטען שטעללע דען גרעניציאלע
דרעיערגרדען עמיר אבערהאמפט קראן צו דיאבען,
שיאב זיך שיך דשעממאל עדדין דער צאריא דעם
אבזולעטטען פרינסטען אן, וואפיר ער אבער אין
אינע פעסטונג גשפפערדט וויארדע, עם גלאנג
אים עדאר צו עגטפרעטען: עד לעבט וויטשם
אין צאריי, וא עד אלם אפרעגער אנגעט דעם
מ א ח ד י וויסק. עד שרייבט אים נאטען דעם
פריאפטשע צאנאפטשע אינגן אן דיא
גרייהיגען. דיא באללנציוויזע נאך אינדיען, אראבין,
אינרין דשעטטגעדט אינד מאנמאל צאן דען אנג-
דאנרען אריאנאפטשאן, נאך וויעד מיינע
וויאכן. דיא עגגלאנדער אן אינרין וויא אן דען
אפרינגן שטאטטן מיטרעטיפען, אינגרלד פרי-
האטט, וויל וא אללעם אן וויך גרפטען האבען,
מאכט אינד וויבטהים אינד הורך אידע מיסטאי-
נאדע אין דיא גרוינסטען אן וויך וויללען,
וענן דיא וויסטען שלוא זין וויעדרען, וא וויעד עם
אינגן גשלונגען דיא אפריאנאנען אין אידער וטש
צי גרינגען. דעגן אם אנדע לעבטען פרי אפרי-
קע-שאפטען: טוטקמענען, טאטארען, פערזע
אינד דיא אינגנטרובען אפריאנען, דיא אללע דורך
גקמיישאפטלבע רעליגיאן פערבונדען וגד, אינד
אדלע האבען מעהר סימפאטע פיר וויסראגד אלם

יאבבי אססאר נאאן האטטע וין מיט דער סולאטשה
דער שבטשער אינעם בעזונדערען מאנגעם אין יעזיואלעם
פרעטטיאסטעם אונד אים לייבע דער יאהרע אבם קינדער
מיט אידר נעפרוכט. נור דיא האלטטע דיעזער קינדער איש
פיר מיינע נשטטע מערקווירדיגקיט, נאכדער דיא אפטאטע
אינר אין יאהן, דיא אינרישען אינד אנדערע אינגלוקליכע
דען שפאנישען, שיעריגשטען אינד אנשוין ליטע-
ראטורען. דיא עד מיסטעריאאפט אינם אונגאריש
אינטערעסאנט, עד שפראך שטעטס מיט בעזואנדע-
רונג צאן דען ש ט א נ ש ען דיכטערן,
„נור דיא צאללסטע פרייהיט" איינטרעט עד אינ-
מאר. „אונגטע דען נימס וויכטער (דאדי
וואר איך אים העראאשטן בעזואנדערט) צו צאל-
בער העראוסגעבען עונטצאוכען האבען אינד
דיא צאללרע בעמסטען מיסטרוי אונד פרייהיט
דעסטען עונטצאללטנע זיכערהיט אין דען וויר טרע-
טען." יינען יממאנד, זא פרידעריכא אין דיא
רייהע דער בעמסטען מיסטרי אמת העלפט נע-
טטעלפט צו ווערדען.

* (א ן ג ה א נ ג א ב ר ע ג-
ל א נ ד.) וויס אינגאן יאהרען לעבט אין צאי-
אין אפריאנישע שיך (האהער גיסטליכער) נא-
מעגס דשעממאל עדדין, אלם נאפלך דיא עגגלאנ-
דער אים יאהרע 1881 ש י ר א ל דען גרויזע,
גען עמיר צאן אפריאנישאן צאם טרייאנע שטיר-
עצען אינד אן דעסטען שטעללע דען גרעניציאלע
דרעיערגרדען עמיר אבערהאמפט קראן צו דיאבען,
שיאב זיך שיך דשעממאל עדדין דער צאריא דעם
אבזולעטטען פרינסטען אן, וואפיר ער אבער אין
אינע פעסטונג גשפפערדט וויארדע, עם גלאנג
אים עדאר צו עגטפרעטען: עד לעבט וויטשם
אין צאריי, וא עד אלם אפרעגער אנגעט דעם
מ א ח ד י וויסק. עד שרייבט אים נאטען דעם
פריאפטשע צאנאפטשע אינגן אן דיא
גרייהיגען. דיא באללנציוויזע נאך אינדיען, אראבין,
אינרין דשעטטגעדט אינד מאנמאל צאן דען אנג-
דאנרען אריאנאפטשאן, נאך וויעד מיינע
וויאכן. דיא עגגלאנדער אן אינרין וויא אן דען
אפרינגן שטאטטן מיטרעטיפען, אינגרלד פרי-
האטט, וויל וא אללעם אן וויך גרפטען האבען,
מאכט אינד וויבטהים אינד הורך אידע מיסטאי-
נאדע אין דיא גרוינסטען אן וויך וויללען,
וענן דיא וויסטען שלוא זין וויעדרען, וא וויעד עם
אינגן גשלונגען דיא אפריאנאנען אין אידער וטש
צי גרינגען. דעגן אם אנדע לעבטען פרי אפרי-
קע-שאפטען: טוטקמענען, טאטארען, פערזע
אינד דיא אינגנטרובען אפריאנען, דיא אללע הורך
גקמיישאפטלבע רעליגיאן פערבונדען וגד, אינד
אדלע האבען מעהר סימפאטע פיר וויסראגד אלם

דיא אפטילע וויעם פערשטערבונגען מיטטעדם בעטאב-
שטעט ער אלם דיא וויעניע אינד עידעלע וויא אנשטאנדיג.
וואם נון מיך בעטרופט, זא וואר איך הורך פרי-
וועגונג אינינער אנגעוועגנען פרייהיט מיינע פאטטרע.
דיא מיינע אידטטר פרייהיטטטטען, שאן אלם פרינצעטטן
יהרייטע וויללינג אין אפטאר נאאנים שולע נעקאמטן, וויל
איך נאטט לוטם אין דען וויטטענשאפטען צייטטן. דער
בעירהטטע נאכאם שטארב אבער צו נאלד, אום מיר נישט
ליד וין צו קאנגן. אונד מיין אינגענטליכער לערער אונד
וואהלטאטער וואהרהט וואבבי יאקאב נאנים. אלם איך אין
וינע שולע קאם, וואר איך וכצטרען יאהרע אלט. נאלד
אפור איך בעקאנגט אינד פרייהיג אינטרי מיינן מיט
שולען, אפ דייהען וויללי אין נור דיינינגען נפנגן,
וועלכע אייך מיינ שפאטטרע לעבנגטשקולע אינשלוטם
נעהאבט האבען אונד צו דיעזר נעשיכט נעהארן, איך
בענגנג מיט פאטטיל לייבקאא, אינגם ווהר וויכען אפ-
שוינגן דעסטען עלטערן פרוה נעשטארבען וואהרן אונד
דער דעטהאלב פרייה אונד אינאהאנגג איבער וין נאטטם
פרעטאגן פרפינג קאנגט. לייבקאא וואר נאך פאטטר
נאנים שולער נעווינגן, אבער דער וויטטענטראגג בעזוגר-
טע אינן זא וואהר. דאטט פר שטעטט דיא פאללטונגן
יאקאב כאנים בעווטט, דער אינן מיקר אלם פרייג וויא
אלם שולער בעהאנדלטע. פאטטיל לייבקאא וואר נאטלך
נאך אינטאל זא אלם אלם אין. ש דאטטט איינ נראטט אי-
האנלוקיים אן סולאטשה, דיא וויטטוג וינגם עטטען
לעהרפרט אונד אן דעטען קינדר אונד אונטרשטטצטע
דיא וואהנע פראציולך אבט מיט וינגם וויכטוהטע. —
מיר פרינטע דיך לייבקאא גליך יעהר נעווינען אינד

4000 יאהרען פאן אינגם אינרישטן העלרען נעפרא-
גען וואהרען וין זאלל, פר איט יפטצט אין זאלי.
שטוקק דער מאנגין פאן עגגלאנר. דער אדלאבף,
אינ דער שפפטצע דעם צעפטערם דעם וויסטשטן
כאיערם, יואר פיהער דאם אינע אינגם אינרי-
שטן נאטצגם, אינר דיא כאיוערן כאטראינא דאט
אינע אלבע מולליאן זילבערבובל אינר אינע
יאהרליבע רענטע פאן 4000 רובעל אינגם אטע
ניטטן קיפאנגן דאפר גנוגבען, דער נראטפאיל
דער דעם טאה פאן פרוזין גפראכט. דער אנצי,
דער פאן אינגם פראנצאוטטן נראפגן דיפוגם פר
מגם דעם אינגע היניד דעם 3טן: פאן פראנר
דיך נפטיכם וואנדר, דאפט פר אינ אלם פאנר
נבריבע. דער באטע וואנדר אבער אינטערוגם
פרשלאנן, כאנטפ ערפאך פיהער דען ערפלטטין
פערשלקפן, דער איך אין וינגם מאנן נפגינען
יאהר. אן דער פראנצאטטן רעיאוציאן פאן
1789 פרשוואנר פר אינד וואהר שלעפליך פאן
דען נאפראנילן אן דען וופטטען דען פראוזר פר-
קיפפ, דער אינע האלבע מולליאן פראנקם פיר
דענולבען צאהלטע, דער רענגם נפהראט צו דען
פראנצאוטטן כיאניאמאנטן, לוהוים. דער XVI.
קיפפטע אינן פאן דעם עגגלישן גיינגער פיטט
אים דיטטהאלם מולליאנן פראנקם. פר שטיקטע
אינטם דען דענגנקאפ נאפאלנאם I. וואר אוי-
שלפאפן 410 יאהרם, נאך דעם שלפ 137
כאהם אינד וואירדע ביא דער ארבים, דיא 2
יאהרע דיינרטע אים 20 טיינר פראנקם דיאמאנ-
טנפפויטר פרבריטט: דענן דיאמאנטען כאנגן
גיר מיט דיאמאנטן גשטליפפן וידרען. דער
נראטפע דיאמאנט, דען דיא וועלט קענגט, איט פאר
קירצפע אין דען דיאמאטנענרובען אם כאפ (אים
וידען אפרכאם, אין עגגלישפם בעזטפטן) נפפינען
וואהרען, פר וינגם 475 כאהם אינד וויהר אין דער
נאטטטן שלפפאבריק אטטטרדאטם. דיא דען
בירהרען מעטטן (ירטן) נפראכט בעאבטפטע וער-
דען. עם וויהר צו דיוטם צייטפקע הירפקט אינע
שלפפרוא אנגלפגט. וויר פינגן צום שלוטפפ
נאך דיא בעמערקונג בינא, דאם דער נירפטישע נא-
פטטפטפע דעם דיאמאנטפן אין פטטפטפן בעזטפטן וער-
דען. אין אפרכאם, אין עגגלישפם בעזטפטן) נפפינען
וואהרען, פר וינגם 475 כאהם אינד וויהר אין דער
נאטטטן שלפפאבריק אטטטרדאטם. דיא דען
בירהרען מעטטן (ירטן) נפראכט בעאבטפטע וער-
דען. עם וויהר צו דיוטם צייטפקע הירפקט אינע
שלפפרוא אנגלפגט. וויר פינגן צום שלוטפפ
נאך דיא בעמערקונג בינא, דאם דער נירפטישע נא-
פטטפטפע דעם דיאמאנטפן אין פטטפטפן בעזטפטן וער-
דען. עם וויהר צו דיוטם צייטפקע הירפקט אינע
שלפפרוא אנגלפגט. וויר פינגן צום שלוטפפ
נאך דיא בעמערקונג בינא, דאם דער נירפטישע נא-

עזוטפהאן; פר צאנ מיך אין וינגן מאנלטגן שפאטצפר-
נאנג אינד פהיללפט מיר פייניגבען פאן דען שאטצען וינגם
וויפפנפם מיט.

דוהר אינן וואודע אינך אין דאם הוט דער
וויפפוטן פולאטשה אינגנפהרט, אינד דפינען דיא
מאבטער אונד זאנג דפוולבען נאהער קפנגן, דיא
דאמאלם מיפפ פוואבפטן וואהרן. יפהודא וואר פייהר
מין מטפלער נפוטפן. יפטצט וואהד פר מין פייגר.
אינפטרדם נינ יפהודא נאך מיט צוויא בירדרן אם,
דיא אים פנפטטן שפאבפטטן, נאבפנם כאנאנא בען
יאקר אונד מיפאן בען יאקר. פם צוגאב וין אבער
באלד, דאפ פינען בירדן מפהר אים וינקפן פר דען שאב-
טפרן, אלם אים פייניהאבפ פר דען זאהן אין דאם הוט
דער וויפפוטן קאפטן. וואבפנ, דיא יפנפטפ מאבטער, פנפ-
וויקפלטפ וין אלם נראבפ שאנפיפ. אונד פם וואר מיר
באלד קיין נפהיפפנפ מפהר, דאם מאפיל לייבקאא, דער
בין אין זוין צוויאנדרייפנפטפם יאהר דער לייבע וווהר-
שאאדרן, פאן וואבפנ'ם אייבלהיפנדן וויפפן נפפינפ.
פלפם וואר, אונד דפם מאבפנפם אים וויבבילדונפ
אבווהרפטן וואללפפ, אום וין מיט אהר צו פרפטאהדן.
פר שפראך דאיבער אפפפן מיט דער מוטפפר אינד יפהודא,
אלם דפם אלפפפפן יאהנפ, אונד בירדן וואהרן האבער-
פריים אינער וויינן אנפראנ. דפנן לייבקאא וואר אלם אין
פרללפר אונד נללפהרטפר מאנן בקאנגפ; וואהנן פרר-
שפראך פר אירן, מיט וויינן נראפנן רייבפהומפרן דיא נאנ-
צפ מאפילפן, דיא אפם מאפטפר נייבפט נפערבפם האפטפן, נללר-
לירן צו מאבפנן.

(פאר־פעצונג פאלנט.)

טראנצעם דער שאטער זעלבסט עם בעציונג אונ דיא נאנצע שאמליע אידן אין דער בעיוו. ציהונג אונטער־שטשטעג. יא אראבי נינג וא ווייט. דאם ער אין איינ ווייערע דעבאטטע זיך נאר נישט איינלאססטן ערקלארטע, העלפ׳ נינג נאך ווייטער אונד שטעלטע דען אנטראג איינע נאנץ נייע נעזעץ־אלדבאטטע צו בעזונגען, דעמן דאם ע ע ט צ ט שאלינעזנדע נעזעצען איזט אין נ א נ ץ אנדערעם, אלם דאסנענוג יא. אבער ווילבעם דאס אבנעארדנעטעלטיין בעיטים בעראטהן האט. בעציהלט דער ווישען שרי־דעטצונג בעמערקט העלפ׳, דאם דער מיניסטער־פרעזידענט דיזעג נוי דעסהאלב אי־פנענאסטען האבע אים דיא הינים־ווערפען צו לאססטן, ״אונגעזן זיך הערר שאן טיפא נאטירליך שרייבהרט.

אוים דער וויטשען וויסנינג.

״יער דא נלויבסט, דאס דיזעג צייטט דע־ באסטע אין אינשם אבנעפראן זין וויבר, דער האט זיך דיעזע נעפרייט, דיא שאדטיין שטעללטשן זיך עדסם היטט אין דיא שלאכטאר־ נינג. אונד דער לעטצטע שים, דאס היטם דיא אב־ שטימצונ דיפשטע עיסם מאנטאל ארער דיעניסטאנ שאללן, דיא היטיגע דעבאטטע ערפאפנעטע דער אנטיפצם בראן אונד דאנאכ; אי פרייט זיך אינשעלך, דאס דער ווילע צום הילף דעם לאנדעם הינישענערפען ווארדע אינד ערקלארטע נינט״ בעמערקטע צום שלוסטע, דאס ער דיעטמאל מיט דער רעניערונג שטימטען ווירד, ״ערלבע נעבראנגען אינט. דיא אינדאפטונג דער ווישטען פרעזידענטע צו פערלאנ־ נען. ״אך דאבטע ״אהדולר נינט״ בעמערקטע דער בראן ״דאס דיא רעניערונג זא זעהר באלד אינשרען שטאנדפונקט ווירד״ — דיא אינאבהענגיג־פפפארטיא שרקטע דען בראן בלא־ ווים א ר ב א ן נעגען דיא רעניערונג אים פערר, זאנען רעניערונג דער נעפרבטטען פראי־ דאס ״ארט. בילאדי דיעזער מיססערדעזער האב־ טע נאך וינט זאבטע נידקלבט טאנע, וא דען ווישנען, עלע ווינער בעמערקונגען אוט אינע באמבע נעזנן טשא. בעציהלט דער ווישען פער־ טרעטונ שהילט פר דוב׳א״ם דיא אנזיכט אינגאטן העלפ׳פ, דאס נינ אבערהיין אבער אוט אין פרוק, וינרק, דאס פיעל ״ענינער יעפטא אוט אלם דאס אלטע.

צור טאנפפנשיכטע.

ווישדעם דער ציואממענשטאם צוייטשן דען רוסטען אונד אפנהאנען אם קוטפלוסטע בעראנט וויאדרען אוטט, האט נאך עדער טאנ אינע אנדרעע נעשטאלטונג דער ראנע אין אוסוכט נעשטעלט.

וא קרינעריש וויא דיא בעציהטע דעם נעפטרינען טאנטם לוטשטען, עבען וא פרוערלך ווישטען דיא ווישטרן.

דא נעריכלאנע דער אפנהאנען, דיא פעלד פרכטבארע יא. אלם מאן אנפאנגם בעציהטע טע, זאלד דיא קרינפלוסט דער עננלאנדער וערב תראבנערקוס האבען, נהאסטאן זאלל נעניגט זין, דאס פענדשדעה נבעטע דען רוסען צו אבער־ לאסטן, אנרעוויטש ערקלארטע דער רוסישע צאר דאס ער דען פרידרען הובראוים ווינשע, דא אין קריע פוד בייב האנדער זוהר בעקלאנפנפערטה וואנ־ דיא מיססטן עננלישען צוישנגען נולבען אבער נינט אן דען פרידרען. ״יוסטאנר יולל נינטט, אלם ציט נעריננען צו נראסרען קריענפרססונגען״ וואנט דער לאנדאנער ״נלאבי״, ״וד אבער ווארען נאדרען, אוהם הינני דיא ציט צו נעואדרן.״

פערשיערענע נייאקריטען.

(נ י נ פ ע ט צ א נ ץ.) אוס אב־ נעאדנעטע־ווינ, מאכטע פראוידנט פעשטי דיא מיסטהילונג, דאס אין בעטרעפ דער אבע־ הויפאפם ווייטערע פעטצונגען אוס אלטנע דען אוראלטען נעטצונגען אינגעריכט וואדרן זולל: בעטצט דיילא, לבמאכט מיטרואט, אבאב, מאבארא טשאנדרא, מאראבנטע, פינפהרבען, אישא־קוכן, האלדמאוואשא־דעל, ואמבאר אונד שאדאש. דיא ״עדרען אין דער באנעפרייא דעם הויפע צוד אינזטאנדמטע אי־פיעלפונג. צו שפאט ווערדען.

(דיא אנטפעטשען פון דער אבע־ טע נפנאנין דעם נבדרטטם האטטען נעפטרען אינען אוהן טאנ. דער האבטפע נפרייטפאפ פער־האנדלטע נאמלך דיא אנגרלפנפהיים פינאנ־ באקטפטם, נעפרטם אקלם, אוהפ חאר־ ווים פינאנן באבאר־ם פרייהרט פיטשען, אהאנן פאבאטפע נאך אוהפ ווישטען, אוהפ חאר־ נאך אוהפ אוכ נאך וונרעפע נעניאסטען, דיא אם 20. אינסט 1883 אין אהרעם היאטטאר־ טע פ ט א ר נאכטט אלא־נעריפפע דיא ווינער דער אים אהרעם ״יאטאהטאר־טע נפפרטפעטען ווידן אינפרפלנען אוכ דיא קיראדען דיטשט, וינגרפם אוכ שפינצאפפפם מאטאל אינפרייבטן, אינגע שטונדן פאר דען בייבעריכן אוט אם אלטע האם שטאנדפעבט פערקונדפט ״אדדען. דיא נענאנגטן, אנפהרער האטטען דענן אוך אין אלא־ נינרפפע, אינע שטאנדפעבטרע פערראנדלונ צו בפטטפהטן, ״אוהדען אבער פאן דען דיא־ראבטפע נאך פיינאטנער פערראנדלונ. פאם פאדע פיינפפאבטן אוכ אהדע אנגפלפנפהיים דעם פאנפאטטפן, אבער דאם ווינער ״אבער ״אדען נאדרן, אהם הינני דיא ציט צו נפאדרן.״

פאלי׳טאן.

דיא אפפער דער ראבאלא.

היסטאריטער ראמאן אוים דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(130־טע פארטפעצונג.)

„דוא ואלסט עם, מאבאטהא.“ רייף אהרען טראפ־ טענר, „אלם דיין נוטער עניעל רוסק ד ך מיהורמאה צו נייען פראנטן, צוי ווארהיון בעלעהרונג דיינם פאלקעם אוים פפ אנדענקען אן דאס עדלע ווייב וויא דיא פארמאן דער העלדע שטעהן דיינם לעבענם; פר ליינסט דיר, וענן דוא פערנער אוירסט, אונד לייטע דיך ווייטער אוף דען ענ־ טען פפאד. אוס מיהורמאהס ווילללן פפלסט דוא לעבען אונד האנדעלן, אוס איהר אנדענקען ווייהרט צו עהרען, וואללסט דוא אין לעהרער אונד פערקינדער דער ווארהיים ווירדהן אוף עדדען.“

„דוא פפלסט נאפפללינ נעדאנקען אוים, אהרען, ווא פלייפטען לי קיהלער באלואם אין מיינ הייפט, וואוס דע ינעלע; דאס האבע אוך נינס אוס דיך פפרדינם.“

„אך לייבע דיך אוס מיהורמאהס ווילללן; אוך לייבע דיך דיינער ועלבפט ווילללן, פערפייע מיר, מאבא־ טהאי. דוא האפט דיינען פרייבר נעפונדען. אוך ואנ דיר; דוא ביזט דענאך בעדופטן צו האהען דינגען. דוא ביזט דענאך דער מפפפאט; אבער מיט אירר שען קראנען האפפט דוא נינפט צו פפאפפטן.“

„א, אך נלויבע אונד פערפרוע דיר!“ ריף מאבא־ טהאי פראה אונד נפשאפרקט. אוך האבע טך ועלבפט ווינ־ דער נפפונדען. אונד וא האפט מיר דען ונע נעפרינט. ווינ־ דינער נייוו. דוא האפט מיר אין נפשענק נעמאכט מיט מיר ועלבפט. וואפט קאנן אוך דיר פערנינפען?“

„דינפע דער ווארהיים.“

מאבאטהאי ואנק אן אהרען בריפט.

נעשיכטע דעם ראבי אהרען.

„אוך בין אין קראדוא אין שאפינן נעבאדן,“ בענאנן אהרען דע לא פאפא אוף דיא בישטען ווינפע נאפ־ טפפ, נאבדפע זיך דינפער דורך שפייע. אונד טראנק פר־ קווילק האפטפ. צו ערצאהלען, אונד מאבאטהאי שפרקטפ זיך ווינדער אוף. דאס מאפפבפטפ נינרפפע אונד שענקטפ דפפ פרייהדלינען נייוע אין אויפטרקוסטפ אהר. „מיין פאפער ווא־ דאפ ארפפ אונד יההר אונד אננוהנען בייא דער יורענענפינרפ. אוך ווא־ אננפפערר צעהן יאהר אלפ, אלפ דאס טראנישע ווישהען דעפ פינפטרן קאנוי פילוס דעפ ערפטען נענגן דיא ארבישואפען מורדן אונד יודען אוים־ בראך. מיט שוירפ אונד פייער ווישהעפע דיא אינקווייויצאן נענגן אוים, אונ פיינ דייא אלפערן בריידער שארבען אין דען קערקפרן אונד אוף דען שישערהיטפען דערוולבען. אוך ענטנינ מיט מיינפם פאפער אונד אינינגן מיינער נפ־ שוישטער דיפנפם עננשפאלינען בלושבאד. אונד ווא דיא מורדן נאך אפרינא נפפלכטפם וואדרן, וא פלכטפטען ווי נאך אלאפפינא. דפם הילינען לאנדע אונפערר פאפער. מין אפפער, דפפפען נעוונדהייט דורך זא פיעל שלאנ אינפינראבן ווא־, שפארב אינינג יהדרך דאיוף, אוך ווא־ קוים אין דאס יינגלאפטער נפפרפפען. דא מופפע אוך פריה אינע שוועך פער לייבען אונד דפפ פרפפפפפ.

טרפאבוהלי־בען נעריפנפע ציפנפיפנפן. דער קא־ נינלינע נפרי־בפטפהאפ פרפרי־טפיטפ פ־אנין באקפא צו אנדרפטהלבראהרער. דיא אבריפנן אנפפרפטהרפ צו אינראהרינער ציבפטיפטפאפ, וואה רפנער דיא אבריפנן צו נערינערן נעאפנגנפפס־ שטראפען פרפרי־טהילט וואדרן. דיא קאנינלינ קריע אנוד יפראך דאס שטראפפפאס פיר צ נפרינג אונד פרפרי־טהילטע פ־אנין באקפא צ ו א ה ר י נ ר. דיא אבריפנן נעאנגנפן, פרינערפרי א נ ד ר ר ט א ל ב ו א ה ר־ נ ר ר צ ב ט ה י ו ש ט ר א ב ץ. אן א ה נ־ לינער וויינ וואדרע איך דאס שטראפפפאס דער אבריפנן פרפרי־טהילטע פ־אנין באקפא צ ו א ה ר י נ ר. דיא אבער פאן דער נאנלבנן קירץ פריגפפפרא־ בנן וואדרן, דיא הינפטאנדקאנפן, ווילבע וינ פרפרי־טהילטע פ־אנין באקפא צ ו א ה ר י נ ר. אן א ה נ